

שבועות (8)

אוצר של יראת שמים

רבי חיים מוולוז'ין שאל על סתירה בדברי חז"ל. פעם אחת כתוב: מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד (ברכות ח.) ושם, באותה מסכת (לג:) אומרת הגמרא: אין לו להקב"ה בבית גנזיו אלא אוצר של יראת שמים. איך תתייבנה שתי מימרות אלו יחדיו? אין לומר שהכונה גם זה וגם זה, שהרי לשון חז"ל: אין לו בעולמו אלא... בלבד, רק זה ולא דבר נוסף! אומר רבי חיים מוולוז'ין חידוש: באמת אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, אבל ד' אמות הללו צריכות אוצר, מקום אחסון, כמו אוצר של תבואה, כדי לחזיק אותן, אחרת אין להם קיום. כשם שתבואה צריכה אוצר ובלעדיו תתקלקל, כך גם כאן: אין להקב"ה בבית גנזיו אלא אוצר של יראת שמים. לא כתוב אין לו להקב"ה... אלא יראת שמים, אלא "אוצר של יראת שמים". היראת שמים היא ה"אוצר" שבו נשמרת התורה.

ומוסיף רבי חיים ומקשה את הקושיא הידועה על דברי חז"ל (ברכות נה.): אין הקב"ה נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, שנאמר: "יהב חכמתא לחכימין, ומנדעא לידעי בינה", שלכאורה א"כ מנין לו לאדם החכמה הראשונה, הלא הקב"ה אינו נותן חכמה אלא רק לאחד שכבר יש בו חכמה! התירוץ הוא אומר רבי חיים מוולוז'ין, שהחכמה הראשונה היא יראת ה', "ראשית חכמה יראת ה'" (תהלים קיא.א), וחכמה זו של יראת שמים היא דבר שהאדם קונה אותה מעצמו, לבד, ללא סייעתא מן שמיא, כאמרם חז"ל: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות לג.). מי שיש בו יראת שמים, הקב"ה נותן לו את חכמת התורה. יש לך אוצר? יש לך בית קיבול? יתנו לך משמים מה להכניס שם.

ספר "יחי ראובן, מועדים"

שבועות, שתי לחם באות חמץ (משנה מנחות פה)

חז"ל אמרו (קדושין): בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, אם כן קודם מתן תורה שעדיין לא היה תבלין ליצר הרע אי אפשר היה לעבוד את ה' אלא ביצר הטוב, ועכשיו כשניתנה התורה, שהוא תבלין ליצר הרע, אפשר כבר לעבוד את ה' בשני יצרים. בפסח שהוא לפני מתן תורה הוא כולו מצה, ובשבועות כבר ניתנה התורה הקריבו גם חמץ.

ספר "ברכת חיים"

נתינת התורה לרעתנו?

כתוב במדרש (ד"ר פ"ח, ב): ואם תאמרו שמא לרעתכם נתתי את התורה לא נתתי אותה אלא לטובתכם, שהרי

מלאכי השרת נתאוו לה ונעלמה מהן. מאמר זה פלא הוא, היאך יעלה על הדעת שלרעת ישראל נתן הקב"ה את התורה? ומהי התשובה שהרי מלאכי השרת נתאוו לה? ביאר רבי יהודה צדקה זצ"ל (בספרו קול יהודה), בשם רבי עזרא עטייה זצ"ל, כאשר ניתנה התורה נעשו עם ישראל מצווים, ויתכן לחשוב כמו שחשב רב יוסף בתחילה (קידושין לא.), שמי שאינו מצווה ועושה מעלתו גדולה ממי שמצווה ועושה, וא"כ נתינת התורה לרעתנו. על זה אמר: "לא נתתיה אלא לטובתכם", כי גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה, כמו שסבר רב יוסף לבסוף. והראיה לכך ממה שהתאוו מלאכי השרת לתורה דאם נאמר שגדול מי שאינו מצווה, עדיף להם שלא יקבלוה ויקיימוה.

ספר "אוצרות התורה, ספירת העומר, שבועות"

בשבועות מגיעים לדרגת אדם

אמרו חז"ל (פסחים סח.): הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכס. בחג השבועות כולם מודים שיש בו 'חציו לכס', סעודה ועונג יום טוב ולא רק 'חציו לה', שכן בימים שבין פסח לשבועות עולין מדרגות עד שבשבועות מגיעים לדרגת אדם, כמובא ב"ערוך השולחן" (ס' תפט סק"ג) בענין ספירת העומר. וז"ל: ואף על גב שעתה אין קרבן, יש לומר דעיקר הספירה היא למתן תורה כמו שמנו ישראל מקודם, אך הקב"ה צוה עלינו להביא קרבנות בתחילת המנין, עומר משעורים, ובסופו מחיטים, להורות דבלתי התורה אנחנו כבהמות נדמה, שמאכלן שעורים, וכשקבלנו התורה הוי דמות אדם, ולכן קרבנם מן החיטים מאכל אדם, ולכן צותה התורה למנות לקרבן, אבל עיקר הכונה הוא למתן תורה, ולכן המצוה גם בזמן הזה עכ"ל.

ספר "ומתוך האור, ספירת העומר, שבועות"

מתן תורה בשבת, והבטחה המופלאה לעוסקים בתורה בשבת

שני טעמים נפלאים לכך שהתורה ניתנה לישראל בשבת, נדפס מכתב יד הגאון רבי יעקב בנו של בעל 'בן איש חי': לגבי שתי מצוות בתורה נאמר שנכרי שקיים אותם חייב מיתה: שבת, כמאמר חז"ל (סנהדרין נח.): גוי ששבת חייב מיתה, ותורה כדברי רבי יוחנן (שם נט.): נכרי שעוסק בתורה חייב מיתה, שנאמר: תורה צוה לנו משה מורשה, לנו מורשה ולא להם. נמצא לפי זה, שדין שביתת השבת ועסק בתורה שווים, שאין לגוי חלק בהם והזר הקרב יומת, ולכן התורה ניתנה בשבת, להורות לנו שכשם שגוי ששבת חייב מיתה, כן גוי העוסק בתורה חייב מיתה, ואסור למסור דברי תורה לגוי. עוד ביאר

דהלכה: הלכות יום טוב, הדלקת נרות
 נר של בטלה, שאינו צריך כלל, אסור להדליקו ביום טוב, ולכן אסור להדליק באמצע היום נר שאין בו תועלת כלל, "דשרגא בטיהרא מאי מהני". אבל נר של בית הכנסת מותר. וכן מותר להדליק נר נשמה לעילוי נשמת ההורים, ולא חשיב נר של בטלה, ואף על פי שאין משתמשים בו, מכל מקום יש הנאה ממילא בתוספת האורה בבית, ומהיות טוב יותר נכון להדליק נר נשמה בבית הכנסת. וה"ה למי שישן בבית יחידי בליל יום טוב, לפני השינה מדליק נר בחדרו, דשפיר דמי. ומותר להדליק נרות ביו"ט כשיש ברית מילה בבית, כמו שנוהגים תמיד לכבוד המילה. **ספר "חזון עובדיה, יום טוב"**

פתגם: אל-תהי חכם בעיניך; ירא את ה', ונסור מרע
ספר "משלי"

חקירה: נדרי צדקה
 האדם עצמו מחיל את הדין, כח האדם, כקניינים, או שהאדם רק נודר והתורה מחילה את הדין, כח המעשה, כשחיטה. (שערי יושר ה-כה ד"ה אמנם: כח האדם) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: מטעם הדברים: כשהופיע ספרו של רבי יוסי בר סולובייציק, שאלות תשובות בית הלוי, אמר לו אחד מבאי ביתו: לפלא בעיני, שמצאתי כמה וכמה מחידושי של רבינו בספרים של אחרים. החזיר לו רבי יוסי בר: מטבע הדברים כך הוא, כל המהלך בדרך ישרה עשוי לפגוש שם עוד בני אדם, מה שאין כן המהלך בדרך עקלתון, שאינו פוגש שם בני אדם והוא מהלך יחידי.
ספר "חד וחלק" חלק א' (דף ר)

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, יליאן רוזה בת אודטה נג'מה, הדסה אסתר בת רחל בתלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'יות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: געמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי.

רבי יעקב על פי דברי הירושלמי (שבת פרק טו. ה"ג): לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהן בדברי תורה, ולכן ניתנה תורה לישראל ביום השבת, כדי שמתוך כך יהיה להם סיוע והמשכה להצלחת כל השבת לעסק התורה, מכח אותו יום השבת שניתנה בו תורה והתחלת נתינתה היום בקדושה וטהרה, כן ימשך לנפש הישראלי בלימודו בה קדושה ורוב שמחה, ולימוד שלומדים אותו בכל שבת יצטרף ליום שניתנה בו, כעין חבל הנקשר עם כמה חבלים, וכמו שהשבת יש בו בחינה שהיא למעלה מהשגתנו, כן ישיג האדם לעלות מעלות רמות בהשגת התורה וסוד תעלומה.
ספר "כמוצא שלל רב, שבועות"

מתן תורה במדבר

מעמד הר סיני ומתן תורה היו במדבר. יש שואלים מפני מה לא ניתנה התורה בארץ ישראל, הרי 'אורא דארץ ישראל מחכים' (ב"ב קנח.), וקדושתה תשפיע על המקבלים? שלימות התורה והרבה ממצוותיה אינם אלא בארץ, מדוע א"כ הקדים הקב"ה ונתן לנו את תורתו עוד קודם שהגענו לארץ ישראל? ביאור הדבר על פי דרשת חז"ל (משנה סוף תענית), על הפסוק בשיר השירים: **"ביום חתונתו וביום שמחת לבו"**, ש"חתונתו", זהו מתן תורה. הקשר והחיבור של כלל ישראל עם הקב"ה הוא ע"י התורה. כדי שהשייכות תהיה מושלמת וללא הפרעות של היסח הדעת לדברים אחרים, צריך שהתורה תהיה הדבר היחיד ביניהם. אלו נכנסו לארץ ישראל קודם מתן תורה, עלול היה לקרות שילכו איש לגפנו ולתאנתו, ותורה מה תהא עליה? ארבעים שנה במדבר, ללא התעסקות בשדה וכרם, הם ה"החדר יחוד" בין הבעל והאשה בהם מתחזקת השייכות ביניהם. מעולם לא שמענו שהחופה תהיה בתוך הבית ומיד לאחריה תפנה הכלה לעבודות המטבח. במדבר, ללא כל הפרעה. נקבע לדורות עולם. הקשר והדבקות של כלל ישראל אל הקב"ה ע"י התורה. אפילו מצוה ישוב ישראל עדיין לא חלה, וכל ההתעסקות היתה תורה בלבד. זוהי החתונה, החופה והיחוד בין כנסת ישראל לאביהם שבשמים.
רב פינקוס זצ"ל בספרו "פסח ספירת העומר שבועות"

אנכי ה' אלוך (פרשת יתרו כ. ב)

במדרש: מפני מה לא נאמרו עשרת הדברות בתחילת התורה? משל למה הדבר דומה? לאחד שנכנס למדינה, אמר להם: אמלוך עליכם אמרו לו: כלום עשית לנו, שתמלוך עלינו? מה עשה? בנה להם את החומה, הכניס להם המים, עשה להם מלחמות. אמר להם: אמלוך עליכם, אמרו לו: הן, הן. כך הקב"ה, הוציא ישראל ממצרים קרע להם את הים הוריד להם את המן, העלה להם הבאר, הגיז להם השליו, עשה להם מלחמת עמלק, אמר להם אמלוך עליכם, אמרו לו הן, הן.

ספר "ברכת חיים"

